

LOGISZTIKA A NEMZETKÖZI MISSZÓKBAN BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEKBEN, MISSZIÓKBAN RÉSZTVEVŐ MAGYAR KATONAI ERŐK LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSA

(MH Hadtápfőnökség kollektívája)

A Magyar Köztársaság NATO tagságát megelőző évektől katonai szerepvállalással jelen van a világ különböző térségeiben felángolt válságok békés rendezésében. A magyar katonák határainkhoz közel, illetve határainktól távol történő feladatellátása osztatlan nemzetközi elismerést váltott ki Szövetségeseink részéről. Katonai kontingenseink eredményes tevékenysége mögött a felkészítéshez, a képesség eléréséhez, valamint a működéshez szükséges feltételek elsődleges prioritást élvező biztosítása állt és áll ma is.

Annak ellenére, hogy a képi és írott média folyamatosan kiemelt figyelmet szentel a NATO vezette övezetekben, valamint az ENSZ, EBESZ keretében résztvevő kontingenseink szinte mindennapi tevékenysége bemutatásával szükségesnek tartjuk szerepvállalásunk jogszabályi hátterének, belső tartalmának, szerkezeti kereteinek összefoglaló áttekintését és azokra építve a logisztikai támogatás egyedi, illetve általánosítható tapasztalatainak közadását.

I.

KATONAI RÉSZVÉTELÜNK ALAPJAI A KÜLÖNBÖZŐ BÉKEMISSZIÓKBAN

1. A magyar katonai erők nemzetközi alkalmazásának jogszabályi keretei

a) A béketámogató műveletek jogi alapját képezi az ENSZ alapokmányának VI. fejezete, amely tartalmazza azokat az intézkedéseket és tevékenységeket, amelyek a világban kialakult válságok békés rendezésére vonatkoznak.

Az ENSZ alapszabály VII. fejezete a fegyveres erők alkalmazását, a kényszerítő intézkedések megtételét engedélyezi, illetve szabályozza. Ebben vannak lefektetve azok az intézkedések, eljárások, amelyeket az ENSZ Biztonsági Tanácsa alkalmazhat a békét veszé-

lyezettőkkel, megszegőkkel és támadó tevékenységet folytatókkal szemben.

b) A Magyar Köztársaság Alkotmánya 7. § (1) bekezdése rendelkezik a vállalt kötelezettségek teljesítéséről.

Az Alkotmány 19. § (j) pontja tartalmazza, hogy az Országgyűlés az Alkotmányban meghatározott eseteket kivéve dönt a fegyveres erők országon belüli vagy külföldi alkalmazásáról, külföldi fegyveres erők magyarországi, vagy az ország területéről kiinduló tevékenységről, a külföldi hadművelleti területen végzett humanitárius tevékenységről, valamint a külföldi fegyveres erők magyarországi állomásozásáról.

c) A honvédelemről szóló 1993. évi CX. Törvény 22. § (1) e. pontja a fegyveres erők feladatává teszi a nemzetközi szerződésekben, így különösen az *ENSZ Alapokmányában*, az *Észak – atlanti Szerződésben* és az EBESZ felkérésében foglalt katonai kötelezettségek teljesítését.

d) A Magyar Köztársaság biztonság – és védelempolitikájának alapelveit meghatározó 94/1998. (XII. 29.) Országgyűlési határozat 8. pontja kimondja: a Magyar Köztársaság továbbra is aktív szerepet vállal az ENSZ, EBESZ, az Európa Tanács, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet tevékenységében.

e) A Honvédelmi Miniszter 4161997. (hk.15) HM utasításban szabályozta a nemzetközi katonai békemissziókban való részvétellel kapcsolatos teendőket.

f) Az MHPK, VKF a 92/ 1997. (HK 23.) számú intézkedésében szabályozta az MH részére a miniszteri utasításban meghatározott tendők végrehajtásával kapcsolatos feladatokat.

Végül a jogszabályi kereteket alkotják azok az Országgyűlési Határozatok, amelyek a különböző – nem ENSZ – nemzetközi missziókban, béketámogató műveletekben való részvételre vonatkoznak.

2. A béketámogató műveletek a mandátum alapján lehetnek:

- ENSZ által vezetett műveletek;

- NATO által vezetett műveletek (mandátum delegálásával);
- EU által vezetett műveletek (mandátum delegálásával);
- EBESZ által vezetett műveletek (mandátum delegálásával);
- ENSZ alapokmánya szellemében – külön egyezmény alapján – vezetett műveletek.

3. IFOR/SFOR műveletekben való részvételünk történelmi áttekintése

Mint ismert az **IFOR** misszió 1995-ben jött létre a *Dayton-i béke* megállapodás betartására, a Jugoszláv utódállamok között kirobbant fegyveres konfliktus lezárására.

E béketeremtő feladat célja a balkán stabilitásának biztosítása, az alapvető emberi jogok tiszteletben tartásának szavatolása volt és van napjainkban is.

Az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1088. számú határozatában delegálta az erő használatát a NATO részére, amelyben felhatalmazta, hogy Bosznia – Hercegovinában a Dayton-i béke megállapodásnak megfelelően teremtsen meg a békét, biztosítsa a felek közötti párbeszédet a békés megoldás érdekében.

Hazánk két meghatározó területen kapcsolódott be a dél-szláv válság békés rendezésébe. Először bázist adott és széleskörű befogadó nemzeti támogatást nyújtott a szövetségesek, illetve a velük együttműködő PFP Kontingensek részére, másodsor egy jól felszerelt és magasan képzett szakmai alegységgel részt vállalt alapellátásban.

A Magyar Műszaki kontingens 1996. január 06. és 2002. április 30. között a horvátországi *Okucaniban* települve, kezdetben 426 fővel majd fokozatosan csökkenő létszámmal végezte az **IFOR/SFOR Erők** műszaki biztosítását, illetve részt vett az „*SFOR Békés arca*” tevékenységében.

A műszaki kontingens feladatrendszerének módosulásával párhuzamosan már NATO felkérés alapján 2002. május 15-től egy kezdetben 150 fős, majd 2004. februártól 108 fős **Katonai Rendfenntartó Kontingens, Szarajevóban** települve részt vesz az **SFOR**

MSU különleges feladatainak ellátásában. Ezt túlmenően Szarajevóban, az SFOR parancsnokságokon összekötő tisztek, illetve törzstisztek és tiszthelyettesek tevékenykednek.

Legújabban 2003. 09. 15-től az **SFOR Kanadai Kontingens Nemzeti Támogató Elemének** alárendeltségében tevékenykedik a **Magyar Katonai Szállítószakasz** 28 fővel.

Meghatározott idejű, speciális felkészültséget igénylő külön feladat érdekében 2004. szeptember 02-án indult vasúti és közúti szállítással a DOBOJ III. híd bontási munkálataira a **Magyar Műszaki Század**. Tevékenységét várhatóan 2004. október – november hónapban fejezi be.

4. A koszovói válság leglényegesebb eredményei és részvételünk a KFOR erőkben

A koszovói válság főbb időpontjai és eredményei közé tartoznak: 1974. autonóm státusz Koszovónak, 1989. a státusz megszüntetése, 1991. árnyékkormány megalakulása, 1996. az UCK (Koszovói Felszabadítási HDS) megalakulása, 1999. 03. 24. NATO légi hadművelet megkezdése, majd végül 1999. 06. 09. „*Military Technical Agreement*” aláírása. Joint Guardian hadművelet elfogadása. A NATO légi csapások befejezése.

A KFOR mandátum lényegében a katonai cselekmények megszüntetése, a katonai és rendőri erők kivonása, valamint nemzetközi erők állomásoztatása Koszovóban. Ehhez járult hozzá a politikai helyzet megszilárdításának célkitűzése.

Magyarország részvétele a KFOR misszióban az alábbi erők alkalmazását jelentette:

- **A Magyar Honvédség Őr – és Biztosító Zászlóalj (ÖBZ)** feladatát az 55/1999. számú Országgyűlési Határozat alapján 1999. 07. 27-től látja el.
- **A Magyar Honvédség Megelőző Egészségügyi Labor** 2001. 02. 08-án került a **KFOR** erők alárendeltségébe.
- 2003. 02-től 2004. 03. 31-ig az **MH Repülőtér Üzemeltető és Biztosító Részleggel** vettünk részt a *pristinai* repülőtér üzemeltetésében, valamint a helyi légiirányítók képzésében.

- 2002. 07. 24 –től végzi a Skopjei NATO parancsnokság őrzés- védelmének ellátását az Őr – és Biztosító szakasz.

5. Az UNFICYP történelmi háttere

A válsághoz vezető leglényegesebb események és időpontok az alábbiak szerint összegezhetők:

- 1960. Ciprus elnyeri függetlenségét, nem angol gyarmat többé;
- 1960-74. Közös görög-török kormányzás, török kisebbségi vétójoggal;
- 1963. Etnikai polarizáció miatt államfői kísérlet az Alkotmány módosítására, belharcok kitörése;
- 1964. ENSZ békefenntartó erők (UNFICYP) küldése a szigetre;
- 1965. Törökország beavatkozással fenyeget;
- 1974. Katonai puccskísérlet;
- 1974. 07. 20. Török beavatkozás a kisebbség védelmére.

Az UNFICYP mandátum a harcok kiújulásának megakadályozásáról szól, olyan békés légkör fenntartása által, amelyben a ciprusi probléma tartós és igazságos megoldása megtalálható.

Magyarország részvétele az UNFICYP misszióban az alábbi erők alkalmazását jelentette:

- 1993-1994. 4 fő katonai megfigyelő.
- 1995. november HUNCON átveszi az osztrák – magyar – szlovén zászlóalj 1. század 1. szakaszát, egyes törzsbeosztások betöltését a zászlóaljtörzsben.
- 1997. szeptember HUNCON átveszi az 1. század hadműveleti területének egészét, valamint beosztásokat, a zászlóalj és az UNFICYP törzsben.

- 1999. További törzs beosztások az UNFICYP parancsnokságon.
- 2001. Az osztrák és szlovén kontingens kivonulásával megalakul a szlovák-magyar zászlóalj.

6. Az MFO történelmi háttere

- 1948. Izrael tudomásul veszi a Függetlenségi Nyilatkozatban az ENSZ által kijelölt határokat.
- 1956. Izraeli-Egyiptomi háború során a Sínai – félsziget és a Gázai övezet is Izraeli kézre kerül.
- 1956. A Szezei válság rendezéseként az ENSZ elrendelte az Izraeli csapatok kivonását és a helyükre békefenntartó erők érkeztek.
- 1967. Kivonták az ENSZ csapatokat és kitört a harmadik arab – izraeli háború.
- 1967-1973 hat év fegyverszünet.
- 1973 kitört a JOM KIPPURI háború, melyet az USA és a Szovjetunió segítségével fejeztek be.
- 1978 Camp David Izraeli – egyiptomi béketárgyalások megkezdése.
- 1979. USA közvetítéssel békeszerződés aláírása.
- 1981. A békeszerződés betartásának ellenőrzésére az USA, Izrael, Egyiptom létrehozta az MFO missziót.

Az MFO mandátum lényege, hogy az MFO ellenőrzi a *Camp David-i* békeszerződés betartását az aláíró államok között.

A szerződésben foglalt célok, valamint a misszió megszervezésének és működésének elvei megegyeznek az ENSZ követelményeivel.

Magyarország részvétele az MFO misszióban

1995 szeptemberében kezdődött, amikor a nemzetközi felkérést követően az első magyar katonai – rendőri ellenőrző csoport megérkezett a *Sínai* – félszigetre. Jelenleg 26 katona és 15 rendőr teljesít szolgálatot 39 katonai rendéssel, 1 orvossal és 1 összekötő tiszttel.

7. Magyarország részvétele az ENSZ katonai megfigyelő missziókban

- UNOMIG GEORGIA 7 fő
- UNMIK KOSOVO 1 fő
- MINURSO NY-SZAHARA 8 fő

8. Magyarország részvétele az EBESZ katonai megfigyelő missziókban

- OSCE Bosznia – Hercegovina 1 fő
- OSCE Tadzsikisztán 1 fő
- OSCE GRÚZIA 5 fő

9. Nemzetközi Biztonsági Közreműködő Erő (ISAF) részeként Afganisztánban feladatot teljesítő magyar katonai kontinges

Az ENSZ BT a 1386/2001. számú határozatában jóváhagyta az ISAF erők mandátumát.

Magyarország részvétele az ISAF missziókban

HUNCON I.

- 2 törzstiszt az ISAF főparancsnokságon (hazatértek);
- Magyar Katonai Egészségügyi Kontingens (2003. 12. 31-ig);

- 2004-ben folyamatosan emelkedő létszámmal törzs és szakállomány a kabuli ISAF parancsnokságon. (jelenleg 29 fő).

HUNCON II:

- Kabul ISAF parancsnokság : 6fő;
- KABUL Többnemzetiségű dandár német tábori kórház: 4 fő;
- Kabuli nemzetközi repülőtér: 11 fő törzstiszt és szakbeosztások;
- Kunduz Regionális Újjáépítési csoport 10 fő;
- MH Könnyű Gyalog Század 125 fő + 7 fő törzstiszt.

10. Magyarország részvétele a többnemzetiségű koalíciós erőben IRAK

2003. szeptember 08-án érkezett meg és kezdte meg szolgálatát Irakban a **MH Szállítózászlóalj**. A kontingens a koalíciós erők részeként a hadműveleti területen a lengyel hadosztály alárendeltségében hajtja végre feladatait.

A kontingens a Parlamenttől 2004. 12. 31-ig kapott felhatalmazást. 2004. október utolsó napjaiban az iraki Ideiglenes Kormánytól érkezett felkérés a misszió folytatására, melynek sorsáról az Országgyűlés később fog dönteni. Valószínűsíthető, hogy a magyar kontingens 2005. március 31-ig befejezi iraki küldetését és hazatér.

A kontingens fő feladata a katonai – és humanitárius szállítási feladatok végrehajtása, a szállítmányok épségének megőrzése.

A szélsőséges időjárási körülmények között szolgálatot teljesítő állomány biztonsága és komfort érzetének javítása érdekében a kontingens személyi állománya ellátásra került néhány a MH-ban nem rendszeresített felszereléssel is. /pl: sivatagi gyakorló öltözet, sivatagi bakancs (rendszeresítése folyamatban van).

II.

A NEMZETKÖZI BÉKETÁMOGATÓ MŰVELETEK LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSA

1. A logisztikai támogatás megszervezésének eltérő sajátosságai

A nemzetközi békemissziókban résztvevő alegységek összetételének és felszerelésének alapját a Honvédelmi Miniszter által jóváhagyott *Ideiglenes Állománytáblák* és az *Ideiglenes Felszerelési Jegyzékek* képzik. Ezen okmányok tartalmazzák az alapvető felszereléseket, kiegészítve azon speciális eszközökkel és anyagokkal, amelyek a feladat eredményes és biztonságos végrehajtásához elengedhetetlenül szükségesek.

A nemzetközi békemissziókban szolgálatot teljesítő állomány alapvetően a Magyar Honvédségben rendszeresített anyagokkal és eszközökkel van ellátva, de ettől eltérő speciális anyagokkal és eszközökkel is felszerelésre kerülhet a sajátos viszonyok figyelembevételével.

A kiegészítő felszerelések összeállítása a hadművelleti területen lévő helyzet elemzése, az éghajlati viszonyok figyelembevételével, valamint a várható feladat jellegének megvizsgálása után történik.

A személyi felszerelés ruházatból, egyéni fegyverzetből, egyéni vegyvédelmi felszerelésből, műszaki anyagból, egyéni zárolt élelmiszerkészletből és egészségügyi szakanyagból kerül megalakításra.

A művelleti területen szolgálatot teljesítő állomány ellátása kisebb részben hazai bázisról történő utánszállítások végrehajtásával, nagyobb részben a vezető nemzet és a külföldi szolgáltatók által biztosított szolgáltatások megvásárlására vonatkozó két- vagy többoldalú nemzetközi szerződések, megállapodások (Technikai Megállapodás) megkötésével valósul meg.

A kontingensek más-más helyen eltérő időjárású és infrastrukturális feltételek mellett, eltérő jellegű és tartalmú feladatot hajtanak végre, különböző nemzetek vezetésével, így a megkötött szolgáltatások megvásárlására vonatkozó szerződésekben lévő árak, költségek összege is kontingensenként eltérő lehet.

Éppen ezért a különböző kontingensek költségei kiszámításához nem célszerű és nem lehet egységes hazai ellátási normákkal kalkulálni.

A kontingensek parancsnokai által szolgálati úton felterjesztett anyagigényléseket elsősorban az ellátó központok központi készletéből, esetleg közbeszerzési eljárás lefolytatásával, néhány esetben a kontingenst ellátó katonai szervezet csapatköltségvetésének a terhére valósul meg.

Az ellátó katonai szervezet hajtja végre az ellátó központoktól igényelt anyagok, eszközök vételezését, az egységrakományok összeállítását, a csomagolások elkészítését valamint a szükséges vám eljárások lefolytatásának kezdeményezését.

2. A Magyar Műszaki Kontingens logisztikai támogatása

Az ezredforduló egyik legsikeresebb és a logisztikai támogatás szempontjából jelentős tapasztalatokat hozó feladata volt a **Magyar Műszaki Kontingens Nemzeti Támogató Elem** működtetésével megoldott ellátása.

A kontingens elhelyezése saját táborában a horvátországi **Okucani-ban** volt, de feladatait a volt Jugoszláv államok területén hajtotta végre.

Így nemcsak a táborban lévő állomány, hanem a hadműveleti területen dolgozó szakállomány logisztikai támogatásról is gondoskodni kellett.

A kontingens logisztikai támogatása egyrészt helyi vállalkozóktól szolgáltatás megvásárlásával (kommunális szolgáltatás, gázolaj biztosítása, kenyér és pékáru) nagyobb részt pedig hazai utánszállítással valósult meg.

Az utánszállítások végrehajtása heti két (az utolsó években heti egy) alkalommal az MH saját szállítóeszközeivel került végrehajtásra.

Ez a sikeres misszió is nagyban hozzájárult a logisztikai támogatásban résztvevő állomány és az MH szakszolgálatok a tapasztalatai gazdagításához.

3. A főbb missziók utánszállításának rendszere

a) *MH Őr és biztosító Zászlóalj*: A zászlóalj által igényelt anyagok utánszállítása hetente egy alkalommal történik Kaposvárról az **MH 64 Boconádi Szabó József Logisztikai ezredtől**, polgári szállítóeszköz igénybevételével.

b) *MH Szállítózászlóalj*: Az utánszállítások végrehajtása légi úton történik, egyrészt az **MH Szárazföldi Parancsnokság** szervezésében az **MH Légierő Parancsnokság** AN-26 repülőgépeivel.

Másrészt az **MH Közlekedési Szolgálatfőnökség** szervezésében a lengyelországi Wroclaw és az iraki Bagdad között működő légi híd igénybevételével. Az anyagok kiszállítása Wroclawba polgári közúti szállító eszközökkel történik.

c) *MH Könnyű Gyalog Század*: Az utánszállítások légi úton a NATO Afganisztán légihíd keretében történnek a németországi Geilenkirchen repülőtérrel Kabulba. A repülőgépek biztosítása nemzetközi polgári erőforrásból történik, a nemzetek a rendelkezésre álló szállítóteret megosztva használhatják.

A nemzetközi béketámogató műveletek logisztikai támogatása kiterjed az alegység megalakítására, a kiképzések végrehajtására, a szükséges felszerelések biztosítására, a hazaszállításra, valamint az elszámolások végrehajtására.

Fő feladatként kezeljük a személyi állomány szabadideje eltöltésének feltételei megteremtését. Ennek megfelelően biztosításra kerülnek a különféle híradástechnikai és szórakoztató eszközök.

III.

Összegzett tapasztalatok és javaslatok

1. A nemzetközi felkéréseket előre nem tudjuk tervezni, így a missziók ellátása a legtöbb esetben előre nem tervezhető, ami nagymértékben megnehezíti a logisztikai támogatási feladatokat.

2. Amennyiben a költségvetési lehetőségek lehetővé teszik, célszerű lenne a parlament által jóváhagyott létszám után (1000 fő) megalakítani ezen létszám ellátásához szükséges személyi felszereléseket, anyagi készleteket, század, zászlóalj szintű táborok kiépítésé-

hez szükséges szakanyagokat, hogy a váratlanul és általában rövid teljesítésű határidővel megalakításra kerülő kontingensek felszerelése ne az éppen aktuális közbeszerzési eljárások beszállítói teljesítésétől függjön.

3. A helyszíni szemrevételezések végrehajtására megfelelő szakmai összetételű bizottság kiküldése javasolt, így elkerülhető lenne a szakmai információ hiányból adódó túl vagy alul biztosítottság és a többlet költségek megjelenése.

4. Azon kontingenseknél, ahol Internet elérési lehetőség van célszerű lenne az Interneten keresztül elérhető napi lapok előfizetését csökkenteni, mivel a nagy távolság és a bonyolult utánszállítási lehetőségek miatt az újságok árát több száz százalékkal megnöveli a települési helyre történő kijuttatás költsége.

5. A gépjárműpark cseréjénél mindenképp célszerű a gázolaj üzemű technikai eszközök beszerzését előnyben részesíteni, mivel a gázolaj ellátás könnyebben biztosítható, valamint a gázolaj üzemű technikai eszközök hadműveleti területen biztonságosabban alkalmazhatóak.

6. Folyamatosan vizsgálni kellene a kutatás és fejlesztés területén, a személyi állomány felszerelésének az adott hadműveleti területen történő alkalmazás valamennyi követelményének való megfelelést.

7. Tovább kellene vinni az üzemanyag feltöltési rendszerek egységesítéséből adódó feladatokat, hiszen a NATO nem írja még elő az egységes csatlakozó rendszert, de már több misszió esetében is okozott problémát a csatlakozó rendszerek eltérése.

8. Célszerű lenne nagyobb gondot fordítani az európai szabványoktól, eltérő rendszerek és a biztosított berendezések illeszthetőségére.(pl: 110 voltos elektromos hálózat).

Felhasznált irodalom:

1. A különböző missziók logisztikai támogatására kidolgozott tervek.
2. A szakszolgálatok által készített jelentések.
3. MH ÖHK napi jelentési adatbázisa.

AZ MKSZSZ FELÉPÍTÉSE

**KANADAI HADSEREG
BOSZNIA-HERCEGOVINAI ALKALMI HARCÍ KÖTELÉK
NEMZETI TÁMOGATÓ ELEM**

**MKSZSZ
PARANCSNOK
(3)**

**AG. SZÁLL. R.
14 FŐ**

**SZEM. SZÁLL. R.
11 FŐ**

2 db 2 t tgjmű.
6 db 5 t tgjmű.

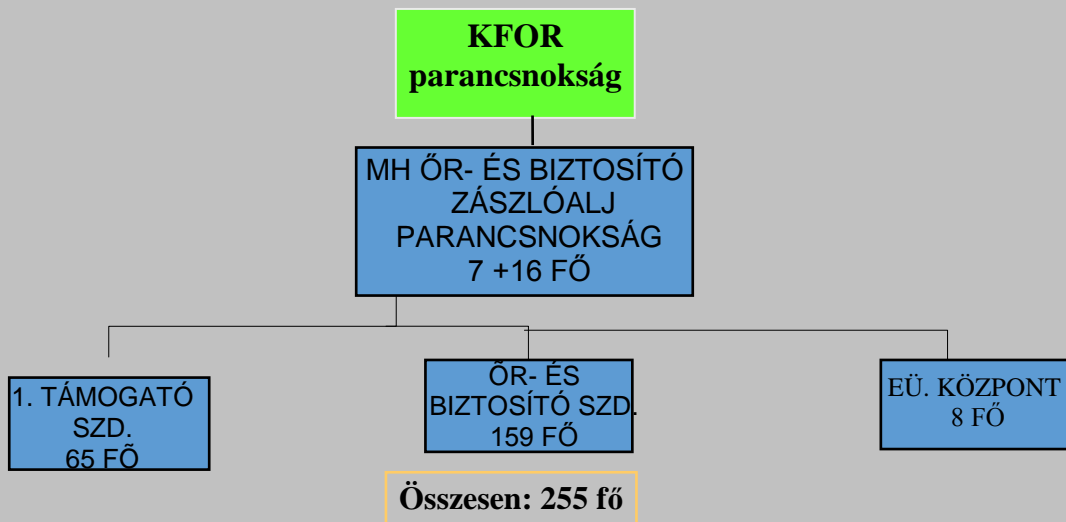
ÖSSZESEN: 28 fő

2 db busz
6 db VW
Transporter

MAGYAROK A KFOR MISSZIÓBAN

AZ MH ŐBZ SZERVEZETE

AZ ÖBSZ FELÉPÍTÉSE

**NATO PARANCSNOKSÁG
KOMMENDÁNS**

**ÖBSZ
PARANCSNOK**

**TÖRZS
CSOPORT
7 FŐ**

**1-3. RAJ
3 X 9 FŐ**

**GYORS
REAGÁLÁSÚ
RAJ**

ÖSSZESEN: 40 FŐ

AZ MH SZZ SZERVEZETI FELÉPÍTÉSE

